

Πανελλήνιες Εξετάσεις Ημερήσιων Γενικών Λυκείων
Εξεταζόμενο Μάθημα: Νεοελληνική Γλώσσα και Λογοτεχνία (νέο σύστημα)
Ημερομηνία: 15 Ιουνίου 2020
Ενδεικτικές Απαντήσεις Θεμάτων

A1.

Στο δοθέν κείμενο ο συγγραφέας παραθέτει τους λόγους που η λογοτεχνική ανάγνωση επιδρά λυτρωτικά καθώς, όπως υποστηρίζει, συνιστά παραγωγική απασχόληση που προϋποθέτει ενδοσκόπηση και πνευματική διαύγεια. Η ουσιαστική ανάγνωση απελευθερώνει από την καθημερινότητα και αντιτίθεται στην αυτοπροβολή από τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Προσφέρει ασφάλεια και οικειότητα μέσω του διαλόγου που ανοίγει με τους συγγραφείς και επιτελεί θεραπευτική λειτουργία εξευγενίζοντας την ψυχή και ενθαρρύνοντας τον αναγνώστη να αντέξει δύσκολες καταστάσεις.

B1.

α. Λάθος «Η προσωπική ... εξωτερικά». 1^η παράγραφος

β. Λάθος «Για εμένα ... αδέσμευτο» 3^η παράγραφος και «Οι ώρες του διαβάσματος ... αλλόκοτο χωροχρόνο» 5^η παράγραφος

γ. Λάθος «Γράφει μες ... » 1^η παράγραφος, «Έχει γράψει ... φίλους του» 2^η παράγραφος, «Σ' έχω γράψει στην καρδιά μου», «είναι γραμμένο στη μνήμη μου», «απομένει ανεξίτηλο μέσα μου» 2^η παράγραφος, «να γράψουν το όνομά τους σε μια οικογένεια, σε μια επιχείρηση, σ' ένα επάγγελμα» 3^η παράγραφος, «γράφουν και ξαναγράφουν ... άλλους» 4^η παράγραφος

δ. Λάθος «Μέσα στην Ιστορία..., γράφουν» 3 παράγραφος

ε. Σωστό Κείμενο 1 «Και να ... οπλίζουν με κουράγιο» 7^η παράγραφος

Κείμενο 2 «παρηγορία για τη θνητότητα που τους πολιορκεί» 5^η παράγραφος

B2α.

Σημεία Στίξης:

1. Τα εισαγωγικά «ανέβασα πυρετό» στη 2^η παράγραφο:

Δηλώνεται συναισθηματική έξαψη και ταυτόχρονα αυτοσαρκασμός για τις θυσίες που έκανε ώστε να ολοκληρώσει τα λογοτεχνικά του αναγνώσματα.

2. Το θαυμαστικό «ειρωνεία!» με το οποίο δηλώνεται θαυμασμός και έκπληξη για τα οφέλη της ανάγνωσης

Σχήματα λόγου:

1. Μεταφορική χρήση της γλώσσας με την οποία επιτυγχάνεται η συγκίνηση του δέκτη. Ενδεικτικά αναφέρεται «θαυματουργή ίαση της λογοτεχνίας»

2. Προσωποποίηση «τα κείμενα γιατρεύουν την ψυχή»

Προσωποποιούνται τα κείμενα αποκτώντας το ρόλο του γιατρού που θεραπεύει την ψυχή του ανθρώπου. Έτσι, προβάλλεται η τεράστια αξία τους για τον άνθρωπο.

B2.β.

Το ερώτημα προσδίδει ζωντάνια, παραστατικότητα και αμεσότητα στο λόγο. Ο συγγραφέας δημιουργεί μια «γέφυρα επικοινωνίας» με τον αναγνώστη και κατ' αυτόν τον τρόπο διεγείρει προβληματισμούς και κινητοποιεί τη σκέψη των αναγνωστών, ώστε να αναλογιστούν τον απώτερο στόχο και την ουσία της συγγραφικής πρακτικής.

B3.

Σύμφωνα με την τρίτη παράγραφο του κειμένου, οι άνθρωποι, στη συνεχή μάχη που δίνουν με το χρόνο και τη θνητότητα κερδίζουν κυρίως μέσω του «γράφειν». Επιστήμονες και καλλιτέχνες κατάφεραν να «μείνουν ζωντανοί» μέσω των έργων τους. Τα κείμενά τους αποτέλεσαν κτήμα ες αεί της ανθρωπότητας και πέτυχαν έτσι την πνευματική αθανασία. Άλλοι πάλι, απέκτησαν την υστεροφημία με τη διάκριση στον επαγγελματικό στίβο, με την ηρωϊκή τους δράση στο πεδίο των μαχών ή με την ενάρτη ζωή και την αγιότητά τους. Όλοι αυτοί, με τον αγώνα τους, πάλεψαν για να νικήσουν το πεπερασμένο του ανθρώπινου χρόνου.

Γ1.

Θεματικό κέντρο του ποιήματος είναι η αξία της ποίησης σε όλες τις εκφάνσεις της ανθρώπινης ζωής.

Κειμενικοί δείκτες:

- β' ενικό πρόσωπο (ερωτοαπόκριση με τον εαυτό του ή με τον αναγνώστη)
- επαναλήψεις (π.χ. πράγματα)
- αντίθεση («πρώτη φορά» - «χλιοειπωμένα»)
- ποικιλία χρόνων
- μεταφορές

Προσωπικό σχόλιο:

ο ρόλος της ποίησης στην προσωπική μου ζωή είναι ...

Δ.

Το επικοινωνιακό πλαίσιο δεν είναι σαφώς προσδιορισμένο, οι μαθητές μπορούν να γράψουν άρθρο.

Ενδεικτικό σχεδιάγραμμα για άρθρο:

ΤΙΤΛΟΣ

«Τα βιβλία μου ... το καταφύγιό μου» ή «Ποιος διαβάζει σήμερα;»

α' ζητούμενο

Κατάθεση απόψεων για την αναγνωστική εμπειρία των μαθητών:

Θετική η σχέση με την ανάγνωση βιβλίων:

- αρκετός χρόνος αφιερώνεται σε ανάγνωση βιβλίων
- ποιοτικό, αργό, στοχαστικό διάβασμα λογοτεχνικών βιβλίων
- Η συνειδητοποίηση του οφέλους που αποκομίζει, εφελτήριο για ακόμα μεγαλύτερη αφοσίωση στην ανάγνωση βιβλίων:
 - ευεργετική η ανάγνωση στην ψυχή του νέου (απαλλαγή από τη ρουτίνα, το άγχος)
 - ηθικοποίηση, ευαισθητοποίηση, εξανθρωπισμός
 - πνευματική εξύψωση

Αρνητική σχέση με την ανάγνωση βιβλίων:

- η αναγνωστική συνήθεια θεωρείται κάτι «ξεπερασμένο»

- επικράτηση των ηλεκτρονικών συσκευών και των μέσων κοινωνικής δικτύωσης-γρήγοροι ρυθμοί ζωής – διάθεση για εκτόνωση, διασκέδαση και όχι δημιουργική αξιοποίηση του χρόνου
- επιφανειακό διάβασμα στην ηλεκτρονική οθόνη- το διαδίκτυο κατακερματίζει το περιθώριο της προσοχής και μας εθίζει σε νέους τρόπους ανάγνωσης και κατανάλωσης.

β' ζητούμενο

Αν είναι θετικός ο ρόλος της στη διαχείριση του προσωπικού χρόνου:

- βιβλίο: κίνητρο για δημιουργικές δραστηριότητες στον προσωπικό χρόνο π.χ. συγγραφή
- ερεθίσματα για κοινωνικό έργο ή φιλανθρωπικό
- ενσυναίσθηση
- πρότυπα
- ποιοτική διάσταση στο χρόνο

Αν δεν διαδραματίζει κάποιον ρόλο η ανάγνωση βιβλίων στη διαχείριση του προσωπικού χρόνου:

- ενασχόληση με μουσική ή άλλες τέχνες στον προσωπικό χρόνο
- προσκόλληση σε ηλεκτρονικά μέσα
- αφοσίωση στις σχολικές υποχρεώσεις